

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE NR. 65

Op 20 april 1898 stelde Hermann Van Duyse, Directeur van het Oudheidkundig Museum, in het Frans een fiche op over

HET HUIS DER VRIJE SCHIPPERS

De gilde der Molenaars verkocht in 1530 aan deze der Vrije Schippers, een huis gelegen op de Graslei dat sedert het begin der XIVe eeuw gekend was als de *Windas*. De kopers besloten voor dit gebouw, dat ze wilden gebruiken als zetel van hun corporatie, een nieuwe gevel te laten bouwen.

Een contract betreffende dit werk werd afgesloten tussen Paul Van den Velde, deken der Vrije Schippers, en Meester Christoffel Van den Berghe die reeds in 1489 vermeld stond bij dezen die waardig bevonden waren om het beroep van metselaar uit te oefenen.

Het jaartal 1531, gesculpteerd boven de deur, getuigt dat het werk vlug uitgevoerd werd. Overeenkomstig het contract werd de gevel uitgevoerd in Balegemse steen (*vlaamschen schoonen ende reijnen ordune*).

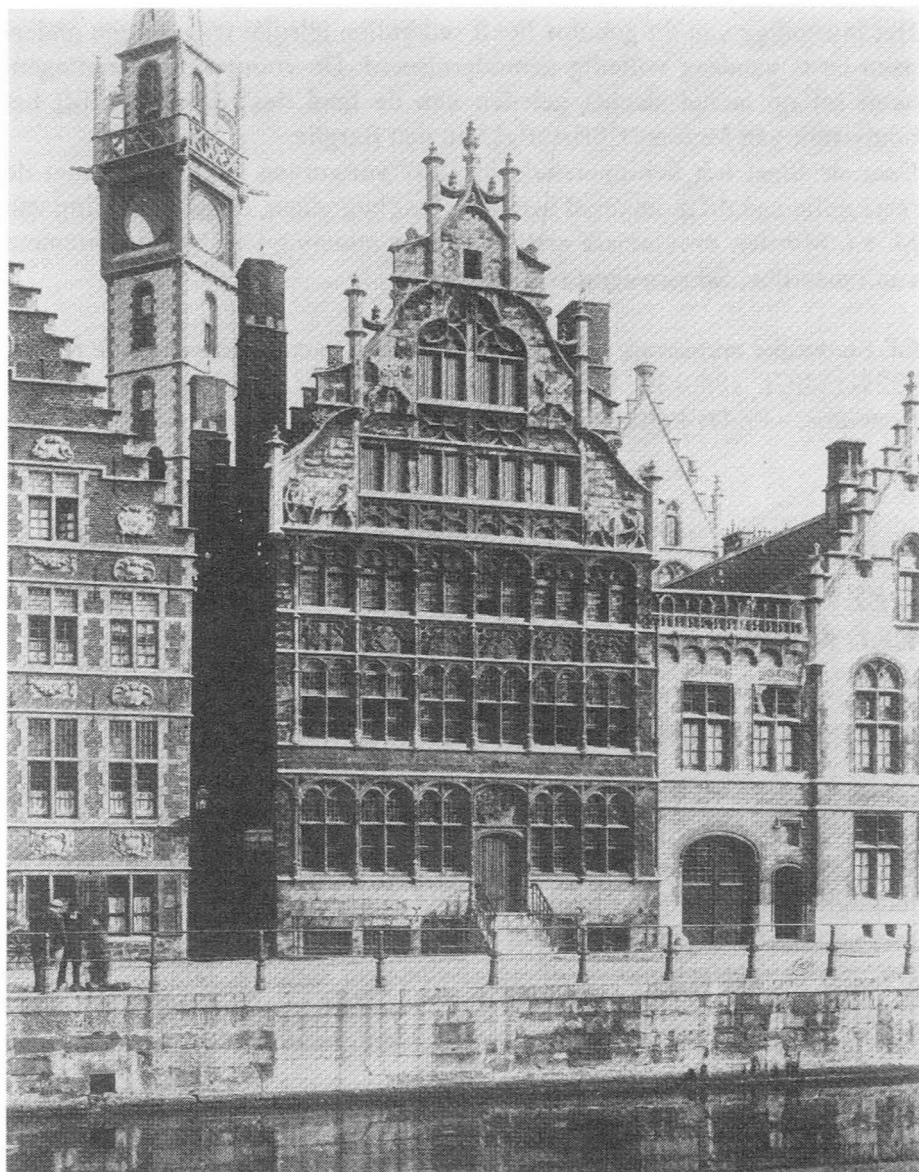
De bekleding die, het reliëf inbegrepen (*metter bolle*), een dikte moest hebben van 2 voeten en niet minder, werd aangepast op een bakstenen onderstel.

De benedenverdieping verheft zich boven een souterrain en wordt bereikt door zes traptreden. Twee verdiepingen die elk verlicht worden door zes vensteropeningen hellen lichtjes over het gelijkvloers en worden zelf bekroond door een puntgevel doorbroken door twee rijen vensters. Deze laatsten, met uitzondering van dezen van de puntgevel, hebben een afgeplatte ronding. Hun vensterstijlen zijn zeer licht en de posten die ze van elkaar scheiden zeer smal.

Het schijnt dat Meester Van den Berghe zich heeft laten inspireren door de houten muurvakken die in zijn tijd nog zo talrijk waren in de Vlaamse gewesten. Zijn samengevoegde stenen herinneren aan het uitzicht van de schuinlopende balken die zich onder een rechte hoek kruisen.

De sculpturale versiering is in grote trekken conform aan het contract van 1530. Het stipuleerde, buiten een "*Maagd van Gent*" die niet uitgevoerd werd: "*een groot en schoon schip aanschouwelijk voorgesteld boven de deur*, en, "in" de tweede verdieping "*de wapens van zijn Keizerlijke Hoogheid en een gehelmd schild van de Keizerlijke Kroon en geflankeerd door twee kolommen met het devies: PLUS OULTRE*."

Aan deze wapenschilden werden dezen toegevoegd van de vorstendommen in het bezit van Keizer Karel, ten einde de uitspringende vensterbanken van de tweede verdieping volledig met sculpturen te bedekken.

"Het Gildehuis der Vrije Schippers".

De puntgevel wordt ingesloten door drie boven elkaar geplaatste accoladebogen die de prismavormige pinakels verbinden. Behalve de vuurslag en het Boergondisch Kruis die langs beide zijden herhaald worden, bemerkt men overblijfsels van bas-reliëfs; op één ervan ziet men nog schippers die het anker uitwerpen.

In 1534 deden de Vrije Schippers de inrichting van hun gildehuis wijzigen.

Het inwendige van dit gebouw heeft sedertdien talrijke wijzigingen ondergaan en is vandaag volledig gemoderniseerd. De voorgevel, daarentegen, heeft tot op heden slechts geleden van de tand des tijds; hij blijft het bouwwerk van Meester Christoffel Van den Berghe.

Daar de Staat het Schippershuis in 1897 verworven heeft, werd met de restauratie van dit monument hetzelfde jaar begonnen, onder de leiding van M. Et. Mortier, provinciale architect, voor rekening van het Departement van Posterijen, Spoorwegen en Telegraaf.

Cf. Stedelijke archieven, register van de *acten en contracten van de Keure*, 1529-1530, f° 188. - J.J. Van Ysendyck, *Documents classés de l'art dans les Pays-Bas*. - Fr. De Potter, *Gent*, t. II, pp. 501-508.
